

- **11. Sözün sonunda hayatın sırr-ı hakikati bahsi var: yani ne yaparsam beni yaratanın isteği doğrultusunda kemalde olurum ? Hem onun istediği olmuş olur hem de ben saadetli geçinirim ? Bu hayatın: sureti, hakikati mahiyeti ne ? Ben ne yaparsam hayattan lezzet alırım ?** 11. Sözün sonunda böyle 2-3 tane nokta-i nazar var.

«**Şimdi senin hayatının sureti ve tarz-ı vazifesi şudur ki: Hayatın bir kelime-i mektubedir** (mektubun içinde kelimeler, cümleler var ya onun gibi bizim hayatımızda hangi kelimeler, cümleler var. Yani ne yazılmış?). **Kalem-i kudretle yazılmış hikmetnümâ bir sözdür. Görünüp ve işitilip Esmâ-i Hüsnâya delâlet eder. İşte, hayatının sureti bu gibi emirlerdir.»**

Bizim hayatımız bir kelime-i mektubedir, o mektubun içerisinde kudret tarafından yazılmış hikmetli söz ve cümledir. Hayatımızdaki her anımız; yemek yemek, oturup kalkmamız, ders yapmamız, namaz kılmamız, ibadet yapmamız..vs. görünüp, işitilip Esmâ-i Hüsnâya delil oluyorlarmış.. **Hayatın sureti buymuş: esma-i hüsnaya delil olmak. Nakıştan manaya geçersen esma yolu ile müsemmayı bulursun. Hayatın sureti bu imiş.**

«**Kelime-i mektube**» dedi ya, bazıları hayatın suretini bilmiyor. Mesela bu tahtaya bir kelime yazayım: «Seradikat»...anlamını bilen cevap versin. Mesela Fatih abiye göre bu kelimenin bir manası yok çünkü manasını bilmiyor. Hasan abiye sorayım, manasını söyleyecek şimdi. **Yani bizim hayatımız da böyle bir kelime..** İşitilip, görünüp esma-i hüsnaya delil olacaktı.. **Hayatının «Esmâ-i Hüsnâya görünüp, işitilip, delalet ettiğini» bilmeyen için hayatın bir manası yok. Bu hayatın Esmâ-i Hüsnâya; delil, cilve, tecelli, nakış olduğunu bilmeyen kimse için hayatın sureti yok.. öylesine yemek içmek vs. yani hayat hiç yaşanmamış gibi.**

Her şey esma yoluyla... yani Esmâ olmadan marifet, yakınlık olmaz. Allah bilinmez. Allah (cc) isimleri ile biliniyor. «Bilmeyen sufi esmayı nice bilmek gerek müsemmayı / esmayı bilmeyen sufi nasıl Allah'ı bilebilir» demiş birisi. Kendi hayatımızda oturmamız, kalkmamız vs. bütün fillerimiz aslında esma-i hüsnaya delili olmak içinmiş. Bunu kemâl manada Muhammed asm yapmış. Bu hakikat 11. Lem'ada anlatılmış.

Peygamber efendimiz demiş ki: «Rabbim beni en güzel suretle edeplendirdi». Sünnet-i seniyye edebmiş.

Edeb → Esmâ-i Hüsnânın hudutları içerisinde Cenab-ı Hakk'a karşı vaziyet takınmakmış.

Mesela Peygamberimiz bir ortamda bulunmuş Kuddüs ismi o ortamda onun temzlik yapmasını istemiş.

Bir hadise olmuş Hakîm ismi Muhammed asm'ın hikmetli bakmasını istemiş. Bir mesele olmuş Peygamberimizin cesur olmasını istemiş o esma. Bir mesele olmuş, Peygamberimizin iktisatlı olmasını istemiş o esma.

Sünnet-i seniyye → Esmâ-i Hüsnânın hudutları içerisinde Cenab-ı Hakk'a karşı vaziyet takınmak demek.

Hayatın sureti buymuş. Yani kalem-i kudret bizim hayatımızın ömür anlarını esma-i hüsnaya delil olmak için yazıyormuş. 11. Lem'ada hayatın sureti Sünnet-i Seniyye olduğunu söylüyor.

Nasıl yukarıda örnek verilen «Seradikat» kelimesinin anlamı Fatih abi için yoktu aynı bunun gibi bilmeyen kişi için de hayatın bir sureti, manası yok. Öyle geçiyor yani hayat..

- **Sünnet-i Seniyye içinde 2 şey varmış: 1- NUR, 2- EDEB.** Üstad Hz.leri 11. Lem'a 7. Nüktede şöyle diyor: **Sünnet-i Seniyye edebdir, hiç bir meselesi yoktur ki altında bir nur bir edeb bulunmasın.**

Birinci ebeb ile ikinci edeb aynı değil.

1. Edeb: Esmâ-i hüsnanın hudutları içerisinde vaziyet takınmak.

Nur ise: enfüste acabalardan, tereddütlerden, vesveselerden kurtarıyor. Afakta ise Cenab-ı Hak seni o an öyle görmek istiyor. **Ebeb Allah'a karşı oluyor yani. Enfüste bir sünnete uyduğun zaman bize nur oluyor.**

«Rabbim beni en güzel surette edeblendirdi». **Peygamberimizin tarihçe-i hayatına ve sünnet-i seniyyesine baktığımız zaman göreceğiz ki edebın envaını Cenab-ı Hak habibinde cem etmiş.** İşte bizim hayatımızı bir kelime, bir kelime-i mektubeymiş (oturup-kalkmak, bir şeyler yapmak vs) ve içinde bizim yaşantılarımız varmış ki bunlar esma-i hüsnaya delalet ediyormuş. Hayatın sureti bu.

- **Peki hayatın hakikati, sırr-ı hakikati ne ?**

«**hayatının sırr-ı hakikati şudur ki: Tecellî-i Ehadiyete, cilve-i Samediyete âyineliktir. Yani, bütün âleme tecellî eden esmânın nokta-i mihrakiyesi hükmünde bir camiiyetle Zât-ı Ehad-i Samede âyineliktir.**»

Hayatın sırr-ı hakikati için 2 şey söyledi. Evet biz ibadet ediyoruz, oruç tutuyor, namaz kılıyoruz.

Peki bunun sırrı ne ? Hakikati ne ?

- **Tecellî-i Ehadiyete**
 - **cilve-i Samediyete**
- } **âyineliktir**

- **Kimin bu sırdan ne kadar hissesi varsa o kişi hayatın sırrı hakikatini yani gerçeğini anlamış demektir.**

Japonlar niye intihar ediyorlar ? **Tecellî-i Ehadiyet ve cilve-i Samediyete ayinelik sırrını anlamadıklarından, bilmediklerinden dolayı hayata bir mana veremiyor, hep kendini suçluyor halbuki o da bir zemin.**

Bu ayinelik sırrına intikal edemediklerinden dolayı intihara teşebbüs ediyorlar.

Yani Allah canibinden bakamıyorlar. Hayatı kendi tarafından yorumluyor.

4. Şua'da Üstad hazretleri 6 mertbe-i nuriye-i hasbiye ile «hasbunallahu veni'mel vekil» ayetini izah etmiş.

Beşinci mertbe-i nuriye-i hasbiyede bu taraftan (bizim) o tarafa (Allah canibine) geçmiş. Yani ayet ona

«**Zat-ı Hayy-ı Kayyuma göre bak**» demiş.. Buradan bakarsan hep hastalık, sıkıntı, gaflet, acizlik var, istediklerin olmuyor, canı sıkılıyor, morali bozuluyor, bir iş yapamıyor vs. **Ayet geliyor, diyor ki: «sen hep o taraftan bakıyorsun. Gel, bu taraftan bak».** **Zat-ı Hayy-ı Kayyuma göre bakınca hayat değişiyormuş.**

Oradan bakmak ne imiş ? İki cümleyle özetledi: Tecellî-i Ehadiyet ve cilve-i Samediyete ayinelik

- **Vahidiyet** → **umumi tecelli** (buna misal güneşin ışıklarının her yerde olması)
- **Ehadiyet** → **hususî tecelli** (buna misal ise güneşin umumi tecellisinin bir yerde toplanması)
Mesela Ehadiyet tecellisi papatyada beyaz, gülde kırmızı olmuş..
Evsaf-ı İlahiye kainata tecelli etmiş; ben olmuşum, sen olmuşsun.

- **Ehadiyetin en geniş dairesini mahlukat içerisinde insan gösteriyor.**
Ehadiyet hususi tecelli. Bütün Evsaf-ı İlahiyeyi kendinde toparlamış.
Hayatın sırr-ı hakikati → Tecell-i Ehadiyete ayinedarlık.
Yani Cenab-ı Hakkın bütün evsaf-ı ilahiyesini kendinde toplamak.
Sünnet-i Seniyye ise → Esmâ-i Hüsnanın hudutları içerisinde Cenab-ı Hakk'a karşı vaziyet takınmak.
Esmâ-i Hüsnaya riayet edilirse Tecell-i Ehadiyet ayinedarlığı o kadar ziyade oluyor. Bazı büyük zatlar olmuş ki (Üstad Hz.ler'de söylüyor bunu) hayatının maksadını Sünnet-i Seniyyenin en küçük adabına mürâat ittihaz etmiş. Mesela büyük zatlardan birisi 63 yaşına gelmiş demiş «Muhammed asm 63 yaşından sonra toprağın üzerine basmadı, ben de basmayacağım» demiş, yerin altında hayat geçirmiş..yani onu bile kendine sünnet görmüş. Çocuğu vefat edince demiş: «elhamdülillah bu sünnete de riayet ettik». Muazzam dikkat etmişler..

Tecell-i Ehadiyete ayinedarlık Sünnet-i Seniyye ile olur. Sünnet-i Seniyyeye uyunca o Esmâ-i Hüsnâ sende temerküz ediyor, toparlanıyor, senin ayinedarlığın çoğalıyor.
Tecell-i Ehadiyet demek → bütün evsaf-ı İlahiyeyi, hususan Esmâ-i Hüsnâyı kendinde azamiyet derecede göstermek. Bunun yolu da Sünnet-i Seniyye.
Yani Sünnet-i Seniyye olmadan Tecell-i Ehadiyete ayinedar olamaz insan.. çok nakıs kalır.
- **Cilve-i Samediyet ne demek ? Tecelli ve Cilve arasındaki fark:** Kuddüs ismi kainatta tecelli ediyor.
Cilve için örnek verirken Üstad Hz.leri önce semavattan başlamış. Sonra denizler, karalar, İnsanın vücudu ve İnsanın maneviyatına örnek vermiş. Tecelli bu 5 örneği içine alıyor. Cilve ise semavatta, denizlerde, karalarda, insanda ve insanın maneviyatında var (insanın maneviyatı da temiz olması gerekiyor)..
Tecell-i Ehadiyet → bütün esmâ-i hüsnâ.
Cilve-i Samediyet ise bu Tecellinin bir cilvesi.
- **Samediyet ne demek ? Allah hiç bir şeye muhtaç değil, her şey ona muhtaç..lügat mana bu.**
Peki biz Samediyete nasıl ayinedar olacağız ?: «Benim hiç bir şeye ihtiyacım yok. Ancak herşeyin sahibi olan Allah'a ihtiyacım var».. bunu bilmiş olma nisbetinde cilve-i Samediyete ayinedarlık oluyor.
Hayatın sırr-ı hakikati bu imiş. Allah bu hayatı niçin yaratmış ? Ehadiyetine ve Samediyetine ayinedarlık için.
- **İşarat'ü-l İc'az'da geçiyor: Melekler Cenab-ı Hakka sordu: «Sen yer yüzünde fesad yapacak ve kan dökcek birini mi yaratacaksın ?» Cenab-ı Hak buyurdu ki: benim bildiğim ve sizin bilmediğiniz bir hikmet var.**
O hikmete binaen beşerin fesat ve şerlerine izin veriyor Cenab-ı Hak. Bu hikmet → Tecell-i Ehadiyet ve Cilve-i Samediyete ayinedarlıktır. Çünkü Ehadiyet ve Samediyete tam ayinedarlığı ancak insan yapabiliyor.
Allah cc kendisini bir aynada görmek istemiş. O en camii ayna ise İNSAN. O yüzden o insanın fesadına, şerrine şimdilik bir şey demiyor, izin veriyor. Meleklerin bilmediği hikmet → hayatın sırr-ı hakikati.

- Buna misal: sen hiç ayna görmemiş ve kendini de hiç görmemiş olsan ve birisi de sana dese ki «ben ayna diye bir şey yaptım, ona bakınca kendini göreceksin». Merakın varsa kendini görmek için malının yarısını veya hepsini veririsin değil mi ? **Aynen bunu gibi Cenab-ı Hak insanı yaratmış. O insan aynasında bitamamiha Kendini görüyor. Bize göre *mazi-----hal-----istikbal* var. Ama Allah'a Ccc) göre herşey hal.** Bunu Kader risalesinde anlatmış. **Bu hal'de bizim bir ayinedarlığımız var. Bu ayinedarlık ilk olarak nur-u Muhammedi'den neşv-ü nema bulup ta ebede kadar bir ayna. Yani kısa bir ayna değil. Bu aynada Allah (cc) kendini görüyor. Bu nedenle insanın fesadına şimdilik mücade ediyor.**

Melaikenin bilmediği hikmet: Allah (cc) insan aynasında Tecelli-i Ehadiyet ve Cilve-i Samediyeti görüyor.

- **Hayatın suret ve hakikatini nasıl tefrik edeceğiz ? Hayatın suretinden görmek, bilmek, işitmek var (acaba bu hangi esmaya hangi evsafa bakar diye bilmek) ondan sonra onu Sünnet-i Seniyye ile kendine yerleştirmek, tatbik etmek var. Yani «bütün âleme tecellî eden esmânın nokta-i mihrakiyesi hükmüne gelmek».**

Bunu yapınca Tecell-i Ehadiyet ve Cilve-i Samediyet oluyor.

Ama Sünnet-i Seniyye olmadan bu iki şey olmuyor.

Sünnet-i Seniyye ile bizde Esmâ-i Hüsna temerküz ediyor, biz nokta-i mihrakiye oluyoruz.

Buna külliyet kesbetmek için 5. Remizde dediği gibi bütün mahlukatı düşünelim. Mesela bu fotoğraf makinasında pikseller var. Pikseller bir araya gelip bir fotoğraf oluşturuyor. Pixelin fazla olması fotoğrafın kalitesini yükseltiyor. 16 megapixelde 16 pixel bir araya gelip bir fotoğraf oluşturmuş. Bunun gibi **bu kadar mahlukat bir araya geliyor ve ancak bu 2 hakikati gösterebiliyor. İşte bunu en camii insan gösterebiliyor ve en kemal manada Muhammed asm yapmış. Bütün aleme tecelli eden evsaf-ı İlahiyeyi kendinde göstermiş. Kuvveden fiile çıkarmış. Hayatın sırr-ı hakikati buymuş.**

Yani ben niye yaşıyorum, niye bu dünyaya geldim sorusunun cevabı buymuş.

Japonlar bu hakikati bilmediği için intihar ediyor. Allah canibinden bakmayınca işin içinden çıkamaz adam.

Çünkü adamın kafası çalışıyor ama çözemediği için intihar ediyor. Üstad Hz.leri Risale-i hasbiyede ilk 4 'te bu taraftan bakmış 5'te ise «hayatı sana veren Zat-ı Hayy-ı Kayyuma göre hayata bak» diyor.

Şimdi ben bu kadar haşrin ispatı ve tevhidle meşgul oldum ama yine ölüm, mezar, kabir korkusu var.

Ama **«Zat-ı Hayy-ı Kayyuma göre bak»** kısmını Mustafa Babal ile müzakere ederken fikren geçip öteden bu tarafa baktık, hiç öyle gözüküyor! Yani insanın morali bozuk, canı sıkılmış oluyor ama ayet diyor ki **«hep o taraftan bakıyorsun gel bir de bu taraftan bak».**

Tecell-i Ehadiyet ve Cilve-i Samediyete ayinedarlıktır hayatın sırr-ı hakikati.

Peki bunu kendimize nasıl yerleştireceğiz ? Sünnet-i Seniyye'ye ittiba ile.

Sünnet-i Seniyye olmadan çok nakıs olur, ayine olamaz insan.

Yani insan genel manadaki (pikseller gibi) fotoğrafa hizmet ediyor.

Bu hayat ne için var, neden geldim ben bu dünyaya sorusunun cevabı buymuş.

- «**hayatının saadet içindeki kemâli ise..**» yani ben ne yapayım ki hayatım kemalde gitsin hem de ben saadet içinde olayım, hiç sıkıntım olmasın, moralim bozulmasın, her şeyde hikmet, maslahat, faide göreyim ?

Cevabı:

«**senin hayatının âyinesinde temessül eden Şems-i Ezelinin envârını hissedip sevmektir.**

Zîşuur olarak Ona şevk göstermektir.

Onun muhabbetiyle kendinden geçmektir.

Kalbin göz bebeğinde aks-i nurunu yerleştirmektir.

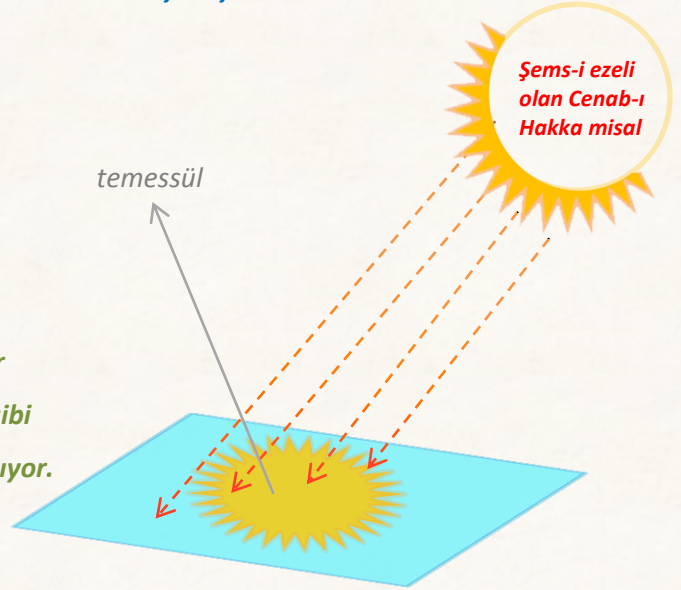
İşte bu sırdandır ki, seni âlâ-yı illiyyîne çıkaran bir hadis-i kudsînin meâl-i şerifi olan hayatının saadet içindeki kemâli ise, şöyledir: مَا وَسِعَنِي سَمَائِي وَلَا أَرْضِي وَلَكِنَّ وَسِعَنِي قَلْبُ عَبْدِي الْمُؤْمِنِ / Ben göklere ve yere sığmadım, acibtir ki mü'min kulumun kalbine sığdım».

- Buna misal için güneş düşünelim. Bu **güneş küre-i arzın dışında ama küre-i arzın içindeki mahlukatta cilveleri, temessülatlı var.** Mesela gülde kırmızı, çam ağacında yeşil olmuş, papatyada beyaz olmuş. **Denizin yüzeyinde ise Güneş temessül etmiş. Allah cc insanın kalbine temessül etmiş ama batıl mezhepte hulul olmuş.. Haşa Allah insanın içindedir şeklinde.. Oysa bu temessül. Güneşin zatı ile deniz yüzeyinde temessülü...**

Güneş tecelli edince:

- **papatyayı beyaz** - (cemadata misal)
- **Gülü kırmızı** - (nebatata misal)
- **Çam ağacını yeşil yapıyor** - (hayvanata misal)
- **Deniz yüzeyinde ise kendisi var** - (insana misal)

Şems-i Ezelinin «cemadat, nebatat ve hayvanatta» bir derece renkleri gözüküyor ama insanda deniz yüzeyi gibi temessül ediyor. Tam gözüküyor, tam ayinedarlık yapıyor.

- «**hayatının saadet içindeki kemâli**» ne imiş ?

Deniz yüzeyi gibi Şems-i ezeli olan Cenab-ı Hakkı kalb aynasında temessül ettirmemiş.

Yani bir insan ancak böyle lezzet ve keyif alabilir ve mutlu olabilmemiş.. **Ehadiyet ve Samediyete ne kadar nokta-i mihrakiye olabiliyorsak cemadat, nebatat ve hayvanattan o kadar ziyade temessül ettirebiliyoruz.**

Sureti bilen hakikati bilir. Sureti bilmeyen hakikati bilmez, hakikati bilmeyen için saadet içinde kemâl olur mu ? Olmaz. Yani birbiri ile münasebettar.

- **HAYATININ saadet içindeki kemâli:**

→ **Şems-i ezeli olan Cenab-ı Hakkı kalb aynasında temessül ettirmek**

→ **Onun muhabbetiyle kendinden geçmektir**

→ **Zîşuur olarak Ona şevk göstermektir**

- Kalb aynasında temessül ettiremediği zaman insan şevk de göstermez... Bunlar da sünnet-i seniyyesiz olmaz. Kendinde geçmeye şöyle mana da verebiliriz: bütün işini İrade-i İlahiyeye bırakmak, cüz-i ihtiyariden vazgeçmek... Esmâ-i hüsnâyı kalb aynasında tecelli ettirdin mi saadet odur.
- «Kalbin göz bebeğinde aks-i nurunu yerleştirmek».. Yani ben güneşe baktığım zaman güneş benim göz bebeğimde gözüküyor ya, bunu tatbik edersek: **ben birine baktığım zaman o kimsede Allah'ı (cc) hatırlıyorsam «hayatın saadet içindeki kemâlini» yaşıyormuş o kişi.**
Kalbin gözbebeğinde aks-i nurunu yerleştirmek → ben güneşe baktım, göz bebeğimde güneş gözükte ya..
Bir kimse de sana baktığında: senin konuşmandan, oturmandan, yeme-içmenden O'nun aks-i nurunu görmeli..
«Mir'ât-ı Muhammed'den Allah görünür dâim»

Hayatının saadet içindeki kemâli buymuş. **Demek ki sıkıntı → bu manadan uzak yaşamak.**

Kalbin göz bebeğinde aks-i nurunu yerleştirdince yukarıdaki «kainata sığmadım» hadis-i şerifine mazhar oluyormuş. Allah (cc) onun kalbine sığmış oluyormuş. Yoksa Allah cc zaman ve mekandan münezzehtir..

- Urfa'da Badıllı abinin yanına gitmiş ve ona sormuştuk: Allah cc zaman ve mekandan münezzehtir. İnsanda zamansız-mekansız bir yer mi var ki Allah oraya sığsın ? **Bize 11. sözdeki bu yeri göstermişti.**
Kalb, zamansız-mekansız manasında değil. Allah insanın kalbine nasıl sığıyor ? Temessül ile sığıyormuş.
Güneş küre-i arzın içinde değil ama (küre-i arz içindeki deniz yüzeyine) temessül ediyor.

Haşa Allah (cc) insanın içine girmez. Yani dünyamızdan 1 milyon 400 bin defa büyük olan güneş insanın elindeki küçük bir cam parçasına giriyor. Bu nasıl oluyorsa (nuraniyet ve şeffaflık sırrı) Allah'da (cc) bizde yani insanın kalbinde öyledir..temessül ediyor. Hayatının saadet içindeki kemâli bu imiş. İnsan onu ne kadar gösterebilirse o kadar saat içinde oluyor.. Bu nasıl olacak ? 11. Sözde meseleyi buraya bağlıyor. 11. sözdeki muvazeneler çok önemli.

«İşte, ey nefsim! Hayatının böyle ulvî gayâta müteveccih olduğu ve şöyle kıymetli hazineleri cami' olduğu halde, hiç akıl ve insafa lâıyk mıdır ki, hiç ender hiç olan muvakkat huzûât-ı nefsanîyeye, geçici lezâiz-i dünyevîyeye sarf edip zayi edersin?»

İşte bunları bilmeyince hayat zayi olurmuş..Hani yukarıda bir kelime yazmıştık, Fatih abi onun manasını bilmiyordu, onun için bir mana yoktu.. **aynı onun gibi bu hayatı sırf huzûât-ı nefsanîyeye sarf etmek akıl kârı değilmiş o zaman hayatın bir manası yok ve hayat zayi olurmuş..**